
Notitie	
Aan	Van Dennis Kraaijeveld
	Kenmerk
	Totaal aantal pagina's 5
Behoort bij	Zoetermeer d.d. 19-01-2011

Betreft: Ontwerp-Verordening PT Plantgezondheidsfonds

Inleiding

Naar analogie van het fonds voor diergezondheid, wordt door zowel het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (hierna: EL&I) als LTO Nederland/NBvB, gepleit voor een plantgezondheidsfonds. Ook bij de evaluatie van de Europese fytorichtlijn is dit één van de aanbevelingen die gedaan zijn aan de Europese Commissie. Een dergelijk fonds heeft een duidelijke meerwaarde binnen het kader van een fyto-sanitair garantiestelsel: het stimuleert ondernemers namelijk tot het nemen van risicobeperkende maatregelen, waardoor over het geheel bezien de kans dat er een uitbraak plaatsvindt van een quarantaine organisme (q-organisme) kleiner wordt. Ook verlaagt een plantgezondheidsfonds de drempel om een aantasting met een q-organisme vroegtijdig te melden. Zeker als in de reglementen wordt opgenomen dat eventuele gevolgen van een eerste schademelding financieel vergoed worden.

Ontwikkelingen en bestaande initiatieven in de sectoren

Binnen het Productschap Tuinbouw (PT) bestaat reeds een verordening in de bloembollensector voor de bestrijding van *Ditylenchus dipsaci* (stengelaal) in tulp. In de akkerbouwsector bestaat verder de mogelijkheid om de fyto-sanitaire risico's van bruin-/ringrot en PSTVd in de teelt van aardappelen op te vangen via een verzekering (Potatopol).

In de glastuinbouw wordt momenteel een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om een plantgezondheidsfonds op te richten voor tomaten en kuitplanten. De projectgroep die hieraan werkt, is aangekomen bij het punt om een draagvlaktoets binnen de sector te organiseren. Ook voor de boomkwekerijsector hebben het PT en het ministerie van EL&I recent financiering beschikbaar gesteld om ook binnen deze sector de mogelijkheden van een plantgezondheidsfonds te onderzoeken. Dit onderzoek, waaraan ook het LEI een bijdrage levert, is naar verwachting medio juli 2011 (in concept) afgerond.

Ontwikkelingen en initiatieven in de nabije omgeving

De schade in het openbaar groen als gevolg van uitbraken van quarantaine plagen en ziekten kan zowel financieel als landschappelijk gezien zeer groot zijn. Een belangrijk zorgpunt is de onvoorspelbaarheid van de bedreiging. Ondanks een goede verkenning van potentiële risico's uit ons omringende landen en de landen waarmee handel wordt gedreven, blijft het mogelijk om 'overvallen' te worden door een uitbraak. Een uitbraak van q-organismen in de groene ruimte, kan ook grote gevolgen hebben voor de diverse teelten in Nederland. Boomkwekerijgewassen, bloembollen, vaste planten, pootaardappelen, maar

ook veel andere gewassen die in de open lucht worden geteeld, kunnen te maken krijgen met (forse) exportbeperkingen.

Toenemende dreiging

Door schaalvergroting en verdergaande specialisatie zullen uitbraken van ziekten en plagen in de teelt van gewassen steeds grotere gevolgen hebben. Daarnaast nemen de handelsbewegingen in aantal, maar zeker ook in bestemmingen en herkomsten toe. Het risico op de introductie van een q-organisme neemt daarmee ook toe.

Vergoeding van schade

Zowel de overheid (groene ruimte) als het bedrijfsleven (imago/bedreiging van de teelt/handel) zien dan ook de noodzaak van preventieve maatregelen en goede compensatieregelingen voor schade als gevolg van fytosanitaire problemen. Dit alles voor zowel producenten en veredelaars/plantenkwekers als handelaars (import/export) en mogelijk zelfs landschapsbeheerders. In de notitie over de toekomstagenda van het PT voor het fytosanitair beleid is dit als volgt omschreven:

“Totstandkoming en instandhouding van een vorm van risicoafdekking is een gezamenlijke inspanning van alle ketenpartijen, sectoren, terreinbeheerders en overheid. Dit kan via een verzekering of fonds geregeld worden. De voorwaarden verbonden aan een dergelijke verzekering of fonds zijn van essentieel belang voor de continuïteit van een fytosanitair garantiestelsel en het stimuleren van het oppakken van de eigen verantwoordelijkheid door het bedrijfsleven”.

Het plantgezondheidsfonds

Doel

Het doel van het fonds is uitkeringsregelingen te (laten) ontwikkelen en beheren voor ondernemers, die als gevolg van q-organismen in hun gewasteelt(en), grote (financiële) schade kunnen ondervinden.

Taken plantgezondheidsfonds

De taken van het plantgezondheidsfonds zijn o.a.:

- Het (laten) ontwikkelen van regelingen, waarin beschreven is waarover een schadevergoeding wordt uitgekeerd (o.a. gewas, q-organisme, welk soort kosten), onder welke voorwaarden dit gebeurt (hygiëneprotocol, administratieve eisen), tot welk bedrag, eigen risico, bezwaar en beroep
- Beheer van regelingen
- Uitkering van gelden indien van toepassing
- Het aanvragen en innen van financiering voor de verschillende regelingen bij bedrijfsleven, productschappen en overheid.

Eerste regeling voor de boomkwekerijsector

Een eerste regeling wordt opgesteld voor de boomkwekerijsector. Binnen deze regeling wordt een uitkering verzorgd aan de boomkwekers in Boskoop die in 2010 te maken hebben gehad met extra EU maatregelen in het kader van de Oost-Aziatische Boktor. Tevens zal het plantgezondheidsfonds zich inzetten voor het vormgeven van regelingen in de glastuinbouw en aanvullende nieuwe regelingen in de boomkwekerijsector. De extra uitkering uit het fonds voor de ondernemers in de bufferzone Boskoop wordt niet gemeld in Brussel als staatssteun omdat de relatief geringe steun kwalificeert als "de-minimis steun". Dit betekent dat de uitkering naar absolute maatstaven zo gering is dat deze geen invloed heeft op de vrije marktwerking c.q. niet concurrentie verstorend werkt.

Financiering

Door voor een gelijkwaardige opzet te kiezen als het diergezondheidsfonds is het zeer aannemelijk dat ondersteuning met gelden uit Brussel mogelijk is. EL&I zal hier aanvragen voor indienen, zodra regelingen binnen het Plantgezondheidsfonds i.o. nader ingevuld zijn. Tot en met 2013 is het mogelijk een beroep te doen op het GLB (EU gelden bestemd voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, art. 68/70). Of en zo ja onder welke voorwaarden daarna een beroep gedaan kan worden op GLB gelden, hangt af van het verloop van de discussie over de herziening van het GLB binnen Europa. De inzet van de Nederlandse overheid, LTO Nederland en vele andere Europese landen is gericht op het behouden van deze mogelijkheid.

Groeimodel: nu starten en ervaringen benutten

De behoefte aan een fyto-sanitair fonds of plantgezondheidsfonds bestaat al een aantal jaren in diverse primaire sectoren, waaronder de glastuinbouw en de boomkwekerij. Daarnaast streven andere plantaardige sectoren (o.a. bloembollen en de akkerbouw) naar een gezamenlijk fonds. Ook vanuit de veredelaars, plantenkwekers en handelsorganisaties zijn er signalen dat men aan wil haken bij een plantgezondheidsfonds. Het idee is om klein te beginnen en geleidelijk aan te groeien, door het ontwikkelen en beheren van meerdere regelingen. Op deze wijze kan er ervaring worden opgedaan met een plantgezondheidsfonds op beperkte schaal en kan ervaring direct benut worden voor de volgende regeling.

- De ervaring strekt zich ook uit tot het gezamenlijk met de Nederlandse overheid aanvragen van financiering in Brussel.
- Met het oprichten van een plantgezondheidsfonds geven de teeltsectoren een signaal af naar Brussel, dat de aanbeveling bij de evaluatie van de fytorichtlijn een realiseerbare en zeer wenselijke aanbeveling is. (In 2011 beoordelen medewerkers van de Europese commissie de aanbevelingen bij de evaluatie van de fytorichtlijn)
- Daarnaast maakt de oprichting van het plantgezondheidsfonds het mogelijk nog een beroep te doen op GLB gelden (aanvragen moeten de eerste helft van 2011 gedaan worden).
- Een eerste actie vanuit het fonds naar getroffen boomkwekers in Boskoop is al mogelijk.

Betrokkenheid PT bij plantgezondheidsfonds

Het plantgezondheidsfonds is een fonds waarin het PT deelneemt en betrokken is in de uitvoering. Dit heeft voordelen, omdat het PT onder toezicht van de SER staat, zodat toezicht is geborgd op de besteding van gelden. Vanwege de hierboven genoemde overwegingen, zal de oprichting van het fonds zo snel mogelijk plaatsvinden.

Eenmalige uitkering ondernemers bufferzone Boskoop

De eenmalige uitkering van de Minister van EL&I voor de ondernemers uit de bufferzone Boskoop geschiedt vanuit het Plantgezondheidsfonds door het PT. De betreffende ondernemers krijgen hiervan een besluit.

Als bijlage bij deze verordening gaat een uitvoeringsreglement dat voorziet in de regels die gaan over de wijze waarop de eenmalige uitkering van de Minister van EL&I wordt verdeeld. Ook dit uitvoeringsreglement zal door het bestuur moeten worden vastgesteld waarna het ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan het Ministerie van EL&I.

Procedureel

Voorpublicatie in Mededelingenblad

Deze ontwerp-verordening is gepubliceerd in het Mededelingenblad bedrijfsorganisatie van 17 december 2010. Naar aanleiding van deze publicatie is een 56-tal kritische reacties van bedrijfsgenoten bij het PT ingekomen. Deze kritische reacties richten zich in hoofdzaak op de veronderstelling dat het Plantgezondheidsfonds niet zal bijdragen aan het oplossen van fytosanitaire problemen. Meer nog, het zou volgens deze ondernemers wel eens een vrijbrief kunnen zijn voor importeurs en kwekers om minder zorgvuldig met fytosanitaire eisen om te gaan omdat bij vaststelling van fytosanitaire schade toch een uitkering klaar staat. Daarmee zouden bedrijven die wel zorgvuldig omgaan met de fytosanitaire eisen onrecht voor de kosten op. Dit kan leiden tot een neerwaartse spiraal welke de hele sector naar beneden trekt.

Afstemming met Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Zowel de voorliggende ontwerp-verordening als het uitvoeringsreglement is afgestemd met het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Advies sectorcommissie boomkwekerijproducten

De sectorcommissie boomkwekerijproducten heeft besloten om de ontwerp-verordening met een positief advies ter vaststelling voor te leggen aan het bestuur. Voorts heeft de sectorcommissie boomkwekerijproducten positief geadviseerd ten aanzien van de extra uitkering (ter grote van de extra keuringskosten) ten behoeve van de boomkwekers in de bufferzone Boskoop.

Het bestuur acht dringende reden aanwezig om het uitvoeringsreglement vast te stellen ook al is de ontwerp-tekst van dit uitvoeringsreglement niet overeenkomstig artikel 100, eerste lid, van de Wet op de bedrijfsorganisatie gepubliceerd in het Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie van de SER.

Bestuurlijke vaststelling

Het bestuur van het Productschap Tuinbouw wordt gevraagd om (overwegende het bovenstaande) vast te stellen:

- de ontwerp-Verordening PT Plantgezondheidsfonds en;
- het ontwerp-Uitvoeringsreglement PT tegemoetkoming extra keuringskosten bufferzone Boskoop.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat:

- Het project met PT- projectnummer 14067 Verkenning fonds fyto-sanitaire schade in de boomkwekerij ongewijzigd voortgezet zal worden.
- De voorwaarden zoals vastgesteld bij honorering van het bovenstaande project onverminderd van kracht blijven. Eén van de belangrijkste voorwaarden hierbij was de eis dat een Plantgezondheidsfonds binnen een bepaalde sector alleen geëffectueerd kan worden als uit een draagvlaktoets blijkt dat minimaal 70% van het aantal ondernemers binnen de deelnemende gewassen het oprichten van dit Plantgezondheidsfonds steunt.